

Sygn. akt VII U 276/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Danuta Dadej - Więsyk

Protokolant p. o. prot. sądowego Katarzyna Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2015 roku w Lublinie

sprawy Z. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania Z. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 9 stycznia 2015 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala Z. K. prawo do emerytury począwszy od dnia (...) roku.

Sygn. akt VII U 276/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 stycznia 2015 roku, Znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił Z. K. prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.). Organ emerytalny odmówił ustalenia prawa do emerytury z uwagi na to, że wnioskodawca nie udowodnił co najmniej 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (decyzja - k. 26 akta emerytalne).

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł Z. K. domagając się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury. W uzasadnieniu wskazał, iż wykonywał pracę w warunkach szczególnych jako kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony (odwołanie - k. 4 - 5 v. akta sądowe).

W odpowiedzi na odwołanie organ emerytalny wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie -k. 2 -2 v. a.s.).

W toku dalszego postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska procesowe.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Z. K., urodzony (...), w dniu (...) roku złożył wniosek o emeryturę, w którym wskazał, iż nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego (wniosek o emeryturę - k. 1 - 4 a.e.).

Na podstawie złożonych przez wnioskodawcę dokumentów, decyzją z dnia 9 stycznia 2014 roku organ ustalił na dzień 1 stycznia 1999 roku łączny okres podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 25 lat tj. 20 lat, 1 miesiąca i 18 dni okresów składkowych oraz okres uzupełniający - rola w wymiarze 7 lat, 8 miesięcy i 5 dni. Żadnego z okresów zatrudnienia wnioskodawcy nie uwzględniono przy obliczaniu jego stażu pracy w warunkach szczególnych (karta przebiegu zatrudnienia - k. 25 oraz decyzja - k. 26 a.e.).

Organ rentowy w uzasadnieniu swojej decyzji wskazał, iż do pracy w szczególnych warunkach nie zaliczył okresów zatrudnienia od 1 sierpnia 1973 roku do 24 października 1974 roku; od 11 września 1976 roku do 24 maja 1987 roku; od 1 kwietnia 1990 roku do 30 czerwca 1990 roku (łącznie 12 lat 2 m-ce 7 dni) w (...) w L. jako pracy w szczególnych warunkach na podstawie świadectwa pracy z dnia 18 października 2005 roku, ponieważ w w/w świadectwie pracodawca podał niepełną nazwę stanowiska pracy - kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony, co zdaniem organu rentowego jest niezgodne z zarządzeniem resortowym, gdzie w dziale VIII póż. 2 pkt 5 wymieniono kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Organ rentowy wskazał nadto, iż w świadectwie pracy nie określono również charakteru pracy zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych do stażu pracy w warunkach szczególnych nie zaliczył również okresu od 27 maja 1987 roku do 21 grudnia 1989 roku (2 lata 6 m-cy i 26 dni) w(...) jako pracy w szczególnych warunkach na podstawie świadectwa pracy z dnia 20 lutego 2004 roku, ponieważ w w/w świadectwie pracodawca nie wskazał przepisów resortowych i nie przyporządkował stanowiska pracy wg. wykazu, działu, pozycji i punktu tych przepisów. Nie określono również charakteru pracy zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku. Ponadto organ rentowy podniósł, iż wnioskodawca nie przedłożył odrębnego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach (decyzja - k. 26 a.s.).

Następnie na skutek złożonego przez wnioskodawcę świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z 19 stycznia 2015 roku organ rentowy wydał kolejną decyzję z dnia 6 lutego 2015 roku, w której zaliczył wnioskodawcy staż w szczególnych warunkach od 27 maja 1987 roku do 21 grudnia 1989 roku w(...)" w wymiarze 2 lat 6 miesięcy i 26 dni (świadectwo pracy - k. 29, decyzja - k. 33 a.e.).

W celu dokonania niezbędnych ustaleń Sąd dopuścił dowody z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, aktach ZUS i aktach osobowych wnioskodawcy (k. 13 i 23) oraz dowody osobowe w postaci zeznań wnioskodawcy Z. K. (protokół - k. 18 v. - 19 oraz 30 v a.s.).

Z. K. z dniem 1 sierpnia 1973 roku został zatrudniony w Państwowej (...) na stanowisku monter samochodowy, zaś od dnia 21 września 1973 roku wnioskodawcy zostały powierzone obowiązki kierowcy towarowego (umowa o pracę z 31 lipca 1973 roku oraz pismo z dnia 21 września 1973 roku - w aktach osobowych znajdujących się w kopercie - k. 23 a.s.).

Wnioskodawca posiada uprawnienia do prowadzenia pojazdów kategorii C od 30 czerwca 1973 roku oraz kategorii C +E od 10 września 1976 roku (okazane na rozprawie w dniu 4 maja 2015 roku prawo jazdy wydane przez Starostę (...)).

Z. K. w początkowym okresie pracy na stanowisku kierowcy towarowego jeździł samochodem marki I. o dopuszczalnym ciężarze całkowitym około 10 ton. Następnie w okresie od 25 października 1974 roku do 12 sierpnia 1976 roku Z. K. odbywał zasadniczą służbę wojskową (zeznania wnioskodawcy - k. 18 - 19 a.s. oraz zaświadczenie - k. 19 akta kapitałowe).

Po odbyciu służby wojskowej ubezpieczony na podstawie umowy o pracę z dnia 9 września 1976 roku został ponownie zatrudniony w omawianym zakładzie pracy na stanowisku kierowcy od dnia 11 września 1976 roku (umowa o pracę z 9 września 1976 roku - w a.o. znajdujących się w kopercie - k. 23 a.s.).

W omawianym okresie zatrudnienia w (...)ie, wnioskodawca jeździł tylko samochodami ciężarowymi o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. W wydziale transportu, w którym pracował skarżący w omawianym okresie nie było mniejszych samochodów. Z. K. w zależności od okoliczności jeździł samochodem z przyczepą lub bez przyczepy, zaś w sytuacji gdy samochód był uszkodzony, wówczas wnioskodawca dostawał inny pojazd zamienny. W omawianym zakładzie pracy było wówczas na stanie około 300 samochodów (zeznania wnioskodawcy - k. 18-19 a.s.).

Ubezpieczony dziennie pracował około 12 godzin. K. K. był oddelegowany do różnych firm: (...) Przedsiębiorstwa (...), (...) Przedsiębiorstwa (...) i Zakładu Budownictwa (...). Wnioskodawca pracował przy budowie osiedli, i dróg w L., woził piasek, żwir, kamień, glinę oraz materiały budowlane. Do obowiązków K. K. nie należał załadunek i wyładunek przewożonych materiałów (zeznania wnioskodawcy - k. 18-19 a.s.).

W trakcie zatrudnienia w(...) wnioskodawca w okresie od 25 maja 1987 roku do 31 marca 1990 roku przebywał na urlopie bezpłatnym podczas którego był zatrudniony na budowie eksportowej w Przedsiębiorstwie(...) w okresie od dnia 26 maja 1987 roku do 21 grudnia 1989 roku na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Powyższy okres został zaliczony wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach

szczególnych przez organ rentowy na podstawie decyzji z dnia 6 lutego 2015 roku (zeznania wnioskodawcy - k. 18-19 a.s., decyzja - k. 33 a.e.).

Następnie wnioskodawca w okresie od 1 kwietnia 1990 roku do 30 czerwca 1990 roku w(...) ponownie wykonywał te same obowiązki, jak przed urlopem bezpłatnym (zeznania wnioskodawcy - k. 18-19 a.s., 30v, świadectwo pracy - k. 7 a.e.).

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o przytoczone dowody z dokumentów zawartych w aktach ZUS i aktach osobowych wnioskodawcy. Zostały one sporządzone w przepisanej formie, w oparciu o obowiązujące w dacie ich wydania przepisy prawne oraz wydane przez kompetentne osoby w ramach przysługujących im uprawnień. Wobec tego dokumenty powyższe zostały obdarzone wiarą jako autentyczne i rzetelne, a przez to prawdziwe.

W świetle powyższych ustaleń należało stwierdzić, że również zeznania skarżącego złożone w trybie art. 299 kpc, w powyższym zakresie zasługują na pełne uwzględnienie, zaś wobec poczynionych ustaleń Sąd uznał za zbędne przeprowadzanie dowodu z zeznań świadków L. W., W. W., R. O. i J. D., z uwagi na wyjaśnienie spornych okoliczności wobec czego Sąd postanowił pominąć w/w dowody.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie Z. K. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, póź. 748), mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 2 cytowanej ustawy stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których

osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Według przepisu § 3 cytowanego rozporządzenia okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Natomiast przepis § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie przepis § 1 ust. 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Sumując powyższe, aby nabyć prawo do emerytury Z. K. musiał spełnić łącznie następujące przesłanki:

- 1) osiągnąć obniżony do 60 lat wiek emerytalny;
- 2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego;
- 3) na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnić:
 - a) co najmniej 15-letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz
 - b) staż pracy w wymiarze co najmniej 25 lat.

Bezspornym jest, że skarżący w dniu wydania zaskarżonej decyzji ukończył wymagane 60 lat, na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymuje się 25-letnim stażem pracy oraz że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Dokonując oceny, czy wykonywaną przez skarżącego pracę w trakcie kwestionowanych okresów zatrudnienia można zakwalifikować jako pracę w szczególnych warunkach, należy podkreślić, że wnioskodawca występując do organu rentowego o przyznanie świadczenia przedłożył świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych na potwierdzenie tej okoliczności, które zostały zakwestionowane przez organ rentowy z przyczyn formalnych.

W ocenie Sądu taka sytuacja nie może dyskwalifikować możliwości wnioskodawcy ubiegania się o przedmiotowe świadczenie. Należy mieć bowiem na uwadze, że wystawienie w sposób nie odpowiadający wymogom formalnym świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych nie jest wystarczającą podstawą do przyjęcia, że pracownik nie wykonywał pracy w takich warunkach. Obowiązek sporządzenia dokumentacji w tym zakresie obciąża pracodawcę, w związku z czym wyciąganie wobec pracownika jakichkolwiek negatywnych konsekwencji braku jej sporządzenia bądź wadliwości, byłoby dla niego nazbyt krzywdzące.

Należy mieć na uwadze fakt, że w postępowaniu sądowym nie znajdują zastosowania ograniczenia w zakresie dopuszczalnych źródeł dowodowych, ustanowione na potrzeby postępowania przed ZUS, a wynikających z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe (Dz. U. z 2011 roku, Nr 237, poz. 1412). Zasadniczym bowiem celem postępowania sądowego jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym, wszechstronnym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Ułatwia to art. 473 k.p.c, który wprost stanowi, iż w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron.

Powyższe oznacza, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., sygn. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r., sygn. III UZP 48/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 r., sygn. H UKN 186/97; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2013 r., sygn. III AUa 808/12).

Z przedstawionym poglądem i wynikającymi z niego wnioskami Sąd Okręgowy w pełni się zgadza. W konsekwencji ustalenie przez Sąd w toku postępowania odwoławczego, że dana praca była wykonywana w szczególnych warunkach jest wystarczającą podstawą do uznania wykonywanej pracy za pracę tego rodzaju.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe, w którym Sąd oparł się na dokumentach znajdujących się w aktach ZUS i osobowych wnioskodawcy oraz jego zeznaniach złożonych w trybie art. 299 k.p.c. pozwoliło ustalić w sposób pewny, że wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych w okresach od 21 września 1973 roku do 24 października 1974 roku, od 11 września 1976 roku do 24 maja 1987 roku oraz od 1 kwietnia 1990 roku do 30 czerwca 1990 roku w Państwowej (...) na stanowisku kierowcy. Ponadto zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych wnioskodawcy podlega również okres od 27 maja 1987 roku do 21 grudnia 1989 roku, który został zaliczony wnioskodawcy przez organ rentowy decyzją z dnia 6 lutego 2015 roku, która została wydana na podstawie złożonego świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 19 stycznia 2015 roku.

Czynności wykonywane przez wnioskodawcę w w/w okresach opisane są w wykazie A w dziale VIII, póż. 2 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r., tj. „Prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów”.

Zaliczeniu do okresu pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach podlega również okres odbywania przez niego służby wojskowej. Z. K. będąc zatrudnionym w Państwowej (...) w dniu 25 października 1974 roku rozpoczął odbywanie zasadniczej służby wojskowej, którą zakończył z dniem 12 sierpnia 1976 roku. Następnie zgłosił swój powrót do pracy w ciągu 30 dni od zakończenia tej służby oraz podjął pracę na dotychczas zajmowanym stanowisku, na którym wykonywał zatrudnienie w szczególnych warunkach od dnia 11 września 1976 roku (§ 5 ust. 1 w zw. z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 roku w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin, zgodnie z rozporządzeniem zmieniającym z 20 marca 1975 roku, Dz. U. z 1975 roku, nr 10, poz. 61, wydanego na podstawie art. 108 ustawy z 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. U. z 1967 roku, nr 44, poz. 220 ze zm.).

Odnośnie uznanych okresów pracy, jako pracy w warunkach szczególnych, należy podkreślić, że Sąd Okręgowy w pełni aprobuje stanowisko Sądu Najwyższego, które nakazuje przy ustalaniu, czy praca wykonywana była w warunkach szczególnych, kierować się przede wszystkim rzeczywistym zakresem obowiązków, a nie nazwą stanowiska pracy (por. wyrok z dnia 19 maja 2011 r., sygn. III UK 174/10, wyrok z dnia 9 marca 2010 r., sygn. I UK 324/09; wyrok z dnia 8 czerwca 2011 r., sygn. I UK 393/10). Nie ma zatem znaczenia fakt, że wnioskodawca formalnie miał powierzone stanowisko pracy, które nie zostało wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do odpowiedniego aktu resortowego skoro ustalono, że faktycznie świadczył on pracę zaliczaną do wykonywanych w szczególnych warunkach na podstawie przepisów cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów oraz aktu resortowego.

Sumując wyżej wskazane okresy jako okresy pracy w warunkach szczególnych przekraczają one ustawowo wymagany próg pracy w tychże warunkach wynoszący 15 lat i wynoszą łącznie 16 lat, 5 miesięcy i 29 dni.

Jak więc wynika z poczynionych ustaleń Z. K. legitymuje się ogólnym stażem pracy wynoszącym ponad 25 lat, ukończył 60 lat życia, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego oraz pracował w warunkach

szczególnych ponad wymagane 15 lat. Tym samym wnioskodawca spełnia wszelkie przesłanki do ustalenia mu prawa do emerytury od dnia (...) roku, tj. od dnia spełnienia ostatniej przesłanki nabycia prawa do tego świadczenia, jaką było ukończenie wieku 60 lat - art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z tych względów Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.